

Секція 1. Сучасні тенденції розвитку підприємств харчової промисловості

СИСТЕМНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК СТАБІЛІЗАЦІЙНА ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

С.А. Стахурська, к.е.н.

Національний університет харчових технологій

При створенні та розвитку підприємства управлінська складова базується на інтегруванні різних підходів, зокрема системного, функціонального, процесного, ситуаційного. Кожен з цих підходів має певне призначення, різні акценти в управлінні та застосовується в певному періоді [1]. Системний підхід дає бачення управління діяльністю підприємства як системи, застосовується в довготривалому (постійному) періоді і спрямований на досягнення призначення підприємства та його стратегічної мети. Процесний підхід акцентує увагу безпосередньо на процесах, прив'язаний до їх тривалості та має на меті забезпечити ефективність управління задля досягнення результативності діяльності. Дотичним до процесного підходу явно виступає функціональний підхід, оскільки забезпечення будь-якого процесу вимагатиме здійснення низки управлінських функцій [2]. Поряд з вище зазначеними підходами для здійснення управлінської діяльності в поточному періоді задля оптимізації процесів залежно від конкретних ситуацій застосовують ситуаційний підхід в управлінні.

Використання системного підходу в управлінні має комплексне спрямування. По-перше, утворення підприємства, формування його структури базується на системному підході. Будь-яка організація являє собою систему, що може бути проаналізована, побудована і керована на основі загальних принципів. У складі кожної системи можна розрізнити дві тісно взаємодіючі підсистеми - керуючу ("суб'єкт управління ") і керовану ("об'єкт управління"). Зберігаючи структурно обидві підсистеми системна модель менеджменту не є

статичною, вона є швидше динамічною, оскільки необхідність розвитку підприємства вимагає змін в його діяльності. Результатом будуть структурні системні зміни в межах керуючої і керованої підсистем.

Системний підхід до управління передбачає вирішення завдань, які виникають перед системою підприємства і це вирішення має відбуватись також системно, йдеться зокрема про системний комплекс функцій, які забезпечуватимуть реалізацію цих завдань. Система функцій управління спрямована на те, щоб поєднати та скоординувати ресурси (входи в систему) в єдиному ефективному процесі (поєднання системного та функціонального підходів) задля отримання цільового результату підприємницької системи (на виході з системи). Тобто усі елементи кожної системи мають бути вдало функціонально об'єднані, щоб видати вихідний результат спрямований на досягнення мети системи.

Потрібно враховувати, що практично не існує "моносистем". Будь-яку систему можна розглядати як елемент системи більш високого порядку. Елементи будь-якої системи, у свою чергу, можуть виступати як системи більш низького порядку. Тобто є багаторівнева ієрархічна система підприємства, яка формується завдяки декомпозиції цілей операційної діяльності, а також з причин розширення та уточнення функцій управління, які безпосередньо здійснюються в керуючій підсистемі. Ці функції зазнають постійного оновлення та розширення під впливом змін переважно навколишнього середовища і формуються завдяки конкуренції систем та розвитку управлінської науки, яка задля вирішення стратегічних та тактичних задач операційних систем підприємства розширює та диверсифікує управлінську діяльність. Якщо розглядати систему менеджменту підприємства (організації), то окрім поділу на керуючу і керовану підсистеми, виділяють окремо й управлінську підсистему. При цьому розуміють обов'язкову наявність чисто управлінської складової в будь-якій підсистемі. Оскільки будь-яке підприємство (організація) має на меті здійснення певного виду діяльності, то окремо виділяють операційну підсистему, в складі якої слід розуміти наявність

управлінської операційної підсистеми (остання є одночасно і підсистемою загальної управлінської підсистеми в межах всієї системи підприємства).

Загальна управлінська підсистема передбачає функціональну декомпозицію управлінської діяльності. Йдеться про формування підсистем функціонального менеджменту. Традиційно це технічна, технологічна, організаційна, економічна підсистеми організації, підсистема управління маркетинговою діяльністю, фінансово-економічна підсистема, управління збутом в організації. Зазвичай на підприємствах відповідно до цих підсистем і для виконання таких функцій створюються відповідні відділи в організаційній структурі управління.

Все більше уваги приділяють формуванню інформаційної, логістичної, інноваційної, інвестиційної, соціально-психологічної підсистем.

Забезпечення еволюційного розвитку підприємства вимагає розширення управлінських технологій розвитку і призводить до виникнення нових підсистем, зокрема – стратегічного управління та планування, управління компетенціями, управління знаннями, управління змінами та розвитком, всебічного менеджменту на основі якості (Total Quality Management, TQM), системного аналізу, наукової організації праці, підсистема управління взаємодією з клієнтами (CRM) та ін.

Література

1. Харченко В.А. Системний підхід до стратегічного управління підприємством. Економічний вісник Донбасу. № 1 (31), 2013. С.157-160.
2. Назарчук Т.В., Косіюк О.М. Менеджмент організацій. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 560 с